

Bryssel 26.1.2017
COM(2017) 38 final

2017/0013 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

**tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa
annetun direktiivin 2011/65/EY muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SWD(2017) 22 final}
{SWD(2017) 23 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Direktiivissä 2011/65/EY (RoHS 2 -direktiivi) vahvistetaan säännöt, jotka koskevat tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamista sähkö- ja elektroniikkalaitteissa. RoHS 2 -direktiivin säännöksiä sovelletaan kaikkiin EU:n markkinoille saatettuihin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin riippumatta siitä, onko ne tuotettu EU:ssa vai kolmansissa maissa. RoHS 2 koskee etupäässä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden teollisia valmistajia, maahantuojia ja jakelijoita sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden asiakkaita.

RoHS 2 -direktiivi liittyy jätehierarkian tärkeimpään tavoitteeseen: jätteen syntymisen ehkäisemiseen. Jätteen syntymisen ehkäiseminen kattaa toimenpiteet, joilla vähennetään haitallisten aineiden pitoisuuksia materiaaleissa ja tuotteissa. Vaarallisten aineiden määrän vähentäminen sähkö- ja elektroniikkalaiteromussa puolestaan helpottaa tällaisen jätteen jätehuoltoa. RoHS 2 -direktiivillä edistetään tuotteiden uudelleenkäyttöä ja käytettyjen materiaalien kierrätystä ja tuetaan näin kiertotaloutta.

RoHS 2 on tarpeen, jotta voidaan välttää EU:ssa kaupan esteet ja kilpailun vääristymät, joita saattaa esiintyä, jos vaarallisten aineiden käyttöä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa rajoittava lait ja hallinnolliset toimenpiteet ovat erilaisia eri jäsenvaltioissa. Lisäksi se edistää ihmisten terveyden suojelua ja ympäristön kannalta järkevää sähkö- ja elektroniikkalaiteromun hyödyntämistä ja loppukäsittelyä.

RoHS 2 on direktiivin 2002/95/EY (RoHS 1) uudelleenlaadittu toisinto. Kumpikin RoHS-direktiivi on johtanut vaarallisten materiaalien käytön vähentämiseen kaikkialla maailmassa: useat maat, kuten Kiina, Korea ja Yhdysvallat, ovat laatineet RoHS-direktiivin kaltaista lainsäädäntöä.

RoHS 2 -direktiivillä otettiin käyttöön uusia määritelmiä ja laajennettiin soveltamisala kattamaan lääkinnälliset laitteet sekä tarkkailu- ja valvontalaitteet. Näiden säännösten vaikutusta arvioitiin komission ehdotuksen yhteydessä vuonna 2008. RoHS 2 -direktiivillä tehtiin kuitenkin myös muita muutoksia, kuten soveltamisalan laajentaminen avoimeksi ottamalla käyttöön uusi luokka 11: ”Muut sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka eivät kuulu muihin luokkiin”. Näiden muutosten myötä direktiiviä sovelletaan nyt kaikkiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin (lukuun ottamatta laitteita, jotka on nimenomaisesti jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle) ja sähkön tarvitsemista koskevaan uuteen määritelmään perustuva sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tulkinta on laajempi. Näitä ’avoimen soveltamisalan’ säännöksiä ei arvioitu erikseen, kun RoHS 2 otettiin käyttöön.

Komission tehtävänä oli tutkia, onko direktiivin soveltamisalaa tarvetta muuttaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden määritelmän osalta, ja onko tarve sulkea soveltamisalan ulkopuolelle vielä joitain muita tuoteryhmiä, jotka tulivat RoHS 2 -direktiivin piiriin vuoden 2011 uudelleenlaatumisella laajennetun soveltamisalan myötä. Komissio on tehnyt tämän arvioinnin ja yksilöinyt joukon RoHS 2 -direktiivin soveltamisalaan liittyviä kysymyksiä, jotka on ratkaistava, jotta vältetään tilanne, jossa lainsäädännöllä on ei-toivottuja vaikutuksia.

Jos komissio ei tee ehdotusta, 22. heinäkuuta 2019 jälkeen ovat edessä seuraavat ongelmat:

- uusiomarkkinatoimia (kuten jälleenmyynti, käytettyjen tuotteiden markkinat) ei saa enää toteuttaa direktiivin soveltamisalaan vastatulleiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta. Kyseessä on ns. täyskielto (”hard-stop”);

- ei ole enää mahdollista korjata varaosilla soveltamisalaan vastatulleiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden alaryhmään kuuluvia laitteita, jotka on saatettu laillisesti markkinoille ennen edellä mainittua päivää;
- sähköverkkoon kytkettyjä liikkuvia työkoneita kohdellaan eri lailla (mikä johtaa vääristymiin) kuin muita muuten samanlaisia akku- tai moottorikäyttöisiä koneita (jotka eivät tällä hetkellä kuulu RoHS-direktiivin soveltamisalaan);
- pilliurkuja ei saa käytännössä enää saattaa EU:n markkinoille (ne olisivat RoHS-direktiivin vastaisia, koska halutun äänen tuottamiseksi käytetään lyijyä).

Nämä neljä ongelmaa voivat vaikuttaa EU:n markkinoihin, valmistajiin ja kansalaisiin ja aiheuttaa kielteisiä taloudellisia, ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia.

Sen vuoksi komission ehdotuksella pyritään ratkaisemaan direktiivin soveltamisalaan liittyvät ongelmat, joita ei voida ratkaista joko aineen korvaamisella tai poikkeuksilla ja ohjeilla, esimerkiksi tietyissä tuoteryhmissä, joissa vaatimusten noudattamisongelmat ovat jatkuvia, tai kun soveltamisalaa koskevat säännökset aiheuttavat markkinoiden toimintahäiriöitä, kuten seuraavissa tapauksissa:

- uusiomarkkinatoimet, jotka koskevat niitä RoHS 2 -direktiivin soveltamisalaan kuuluvia sähkö- ja elektroniikkalaitteita, jotka jätettiin pois RoHS 1 -direktiivin soveltamisalasta;
- varaosat niihin RoHS 2 -direktiivin soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, jotka jätettiin pois RoHS 1 -direktiivin soveltamisalasta;
- sähköverkkoon kytketyllä vetomoottorilla varustetut liikkuvat työkoneet;
- pilliurut.

Ehdotuksessa käsitellään myös RoHS 2 -direktiivin täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia direktiivin yleisten tavoitteiden ja oikeudellista selkeyttä koskevien vaatimusten mukaisesti

Tämä aloite ei ole osa REFIT-ohjelmaa.

Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Käsittlemällä uusiomarkkinatoimia ehdotuksella pyritään palauttamaan RoHS 2 -direktiivin täysimääräinen johdonmukaisuus EU:n tuotelainsäädännön yleisten periaatteiden kanssa. Sinisessä oppaassa¹, jossa annetaan horisontaalista neuvontaa markkinoille saattamisen roolista EU:n tuotelainsäädännössä, todetaan seuraavaa: *”Kun tuotteet asetetaan saataville markkinoilla, niiden on oltava markkinoille saattamisen ajankohtana sovellettavan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia. Unionissa valmistettujen uusien tuotteiden ja kaikkien kolmansista maista tuotujen – uusien ja vanhojen – tuotteiden on oltava sovellettavan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia, kun ne saatetaan markkinoille eli kun ne asetetaan saataville unionin markkinoilla ensimmäisen kerran. Kun vaatimustenmukaiset tuotteet on saatettu markkinoille, ne voidaan siten asettaa myöhemmin saataville jakeluketjussa ilman lisävaatimuksia, vaikka sovellettavaan lainsäädäntöön tai asiaa koskeviin yhdenmukaistettuihin standardeihin tehtäisiin tarkistuksia, jollei lainsäädännössä toisin säädetä.”* ’Asettaminen saataville markkinoilla’ ja ’markkinoille saattaminen’ on määritelty RoHS 2 -direktiivissä. Uusiomarkkinatoimet, kuten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jälleenmyynti, johon saattaa sisältyä myös korjaaminen, varaosien

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2016:272:TOC>

vaihto, kunnostus ja uudelleenkäyttö, on jo sallittua useimpien (muttei kaikkien) sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta.

- (1) RoHS 2 -direktiivissä sallitaan, että sähkö- ja elektroniikkalaitteita, jotka eivät kuuluneet RoHS 1 -direktiivin soveltamisalaan mutta jotka eivät olisi RoHS 2 -direktiivin mukaisia, voidaan edelleen asettaa saataville markkinoilla 22. heinäkuuta 2019 saakka. Kyseisen päivämäärän jälkeen vaatimustenvastaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä ensimmäinen markkinoille saattaminen että uusiomarkkinatoimet (esim. jälleenmyynti) ovat kuitenkin kiellettyjä. Sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joihin uusiomarkkinatoimien täyskielto vaikuttaa, ovat lääkinälliset laitteet, tarkkailu- ja valvontalaitteet sekä muut soveltamisalaan juuri lisätyt sähkö- ja elektroniikkalaitteet. Tämä uusiomarkkinatoimien este ei ole johdonmukainen EU:n tuotelainsäädännön yleisen yhdenmukaistamisen kanssa. Tästä syystä komissio ehdottaa uusiomarkkinatoimien täyskiellon poistamista.
- (2) RoHS 2 -direktiivissä säädetään poikkeuksesta (yleiseen aineita koskevaan rajoitukseen) liitäntäjohdoille ja varaosille, jotka on tarkoitettu sellaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivytykseen tai kapasiteetin lisäämiseen, jotka ovat vähitellen tulossa osaksi direktiivin soveltamisalaa. Muita direktiivin soveltamisalaan vastatulleita sähkö- ja elektroniikkalaitteita kuin lääkinällisiä laitteita sekä tarkkailu- ja valvontalaitteita ei kuitenkaan mainita. Tämä johtaa siihen, että varaosia on mahdotonta käyttää 22. heinäkuuta 2019 jälkeen, sekä perusteettomiin eroihin laitteiden kohtelussa. Komissio ehdottaakin erityistä säännöstä, jolla varaosat jätetään ainerajoituksen ulkopuolelle, jotta kaikkia EU:n markkinoille saatettuja RoHS 2 -direktiivin soveltamisalaan kuuluvia sähkö- ja elektroniikkalaitteita voidaan korjata milloin tahansa.
- (3) RoHS 2 -direktiivissä luetellaan 10 erityistä laitetyyppiä, jotka eivät kuulu 'avointa soveltamisalaa' koskevien säännösten piiriin. Yksi laitetyyppi, jota nämä säännökset eivät koske ('yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitettut liikkuvat työkoneet'), käsittää ainoastaan koneet, joissa on mukana teholähde. Tämä johtaa siihen, että keskenään muutoin samanlaiset koneet kuuluvat kahteen eri sääntelyjärjestelmään vain siitä syystä, että niiden voimanlähde on erilainen (mukana tai ulkoinen). Komissio ehdottaa määritelmän '*yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitettujen liikkuvat työkoneet*' muuttamista siten, että siihen sisällytetään myös vetomoottorilla varustetut työkoneet.
- (4) Lisäksi komissio ehdottaa, että pilliurut lisätään soveltamisalan ulkopuolelle jätettävien laitteiden luetteloon, koska korvaavia aineita ei ole.

RoHS 2 -direktiiviin kuuluville ainerajoitusta koskeville poikkeuksille olisi määritettävä rajoitettu kesto. Tästä syystä poikkeusten alkamis- ja päättymispäivät esitetään joko nimenomaisesti liitteiden III ja IV kohdissa tai epäsuorasti ilmoittamalla enimmäisvoimassaoloaika 5 artiklan 2 kohdassa. Nykyisen 5 artiklan 2 kohdassa ei kuitenkaan täsmennetä enimmäisvoimassaoloaikaa luokalle 11.

Vaikka 5 artiklan 5 kohdassa ei säädetä erityisestä määräajasta, jossa komissio tekee päätöksen uusia poikkeuksia koskevista hakemuksista, määräajaksi, johon mennessä komission tekee päätöksen poikkeuksen uusimista koskevista hakemuksista, on asetettu viimeistään 6 kuukautta ennen poikkeuksen voimassaolon päättymistä, mikä on osoittautunut käytännössä mahdottomaksi. Yhdessä sen vaatimuksen kanssa, jonka mukaan uusimista koskeva hakemus on jätettävä viimeistään 18 kuukautta ennen poikkeuksen voimassaolon päättymistä, tämä määräaika merkitsee sitä, että komission tekee päätöksensä voimassa olevien poikkeusten uusimista koskevista hakemuksista 12 kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, jolleivät erityiset olosuhteet edellytä muuta määräaikaa. Tämän määräajan noudattaminen on käytännössä mahdotonta, koska uusimista koskevan hakemuksen arvioinnissa on useita pakollisia menettelyvaiheita. Määräaika ei tuo lisäarvoa nykyiseen avoimeen uusimispyyntöjen arviointimenettelyyn nähden, eikä käytännössä mahdottomaksi todetun määräajan säilyttäminen lisää ennustettavuutta yritysten ja sidosryhmien silmissä. Toiminnan jatkuvuus on joka tapauksessa turvattu, koska markkinatoimijat voivat luottaa siihen, että olemassa oleva poikkeus pysyy voimassa uusimispyyntöä koskevan päätöksen tekemiseen asti. Näin ollen säännös määräajan vahvistamisesta, johon mennessä komissio tekee päätöksen poikkeuksen uusimista koskevasta hakemuksesta, olisi poistettava.

Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Tästä ehdotuksesta seuraavat muutokset eivät vaikuta RoHS 2 -direktiivin peruseriaatteisiin ja sen yhdenmukaisuuteen muun lainsäädännön kanssa. RoHS 2 -direktiivi ja REACH-asetus ovat johdonmukaiset politiikan vuorovaikutuksen osalta. Erityisesti yhdenmukaisuutta REACH-asetuksen kanssa koskeva säännös annetaan sekä uusien aineiden rajoittamisen että rajoituksista myönnettävien poikkeusten osalta.

RoHS 2 -direktiivi on yhdenmukainen myös muun tuotteisiin liittyvän lainsäädännön kanssa, kuten sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/19/EU ja romuajoneuvoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/53/EY kanssa. Muu EU-lainsäädäntö, esimerkiksi lääkinnällisiä laitteita tai työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva, saattaa sisältää sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttövaiheeseen liittyviä itsenäisiä velvoitteita, mutta RoHS 2 -direktiivin vaatimusten kanssa ei ole päällekkäisyyksiä.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATE JA EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

RoHS 2 -direktiivin ja tämän aloitteen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artikla, jonka tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden toiminta lähentämällä toisiinsa jäsenvaltioiden lakeihin, asetuksiin tai hallinnollisiin toimiin sisältyviä sisämarkkinoiden toimintaa koskevia säännöksiä.

Ongelmia, joihin tällä ehdotuksella puututaan, ei voida ratkaista muuttamatta RoHS 2 -direktiivin soveltamisalaa, koska ongelmat ovat peräisin RoHS 2 -direktiivin soveltamisalan ja siihen liittyvien säännösten nykyisestä oikeudellisesta muotoilusta. Ongelmat voidaan poistaa ainoastaan EU:n tason ratkaisulla, sillä säännökset, joilla rajoitetaan vaarallisten aineiden käyttöä EU:n markkinoille saatettavissa sähkö- ja elektroniikkalaitteissa, vaikuttavat suoraan EU:n sisämarkkinoihin, eikä niitä voida laatia jäsenvaltioiden tasolla ilman, että syntyy häiriöitä.

Säädösehdotus on ainoa toimintavaihtoehto, jolla pystytään ratkaisemaan havaitut ongelmat, jotka vaikuttavat koko EU-sisämarkkinoihin. Kaikki muut mahdolliset toimintavaihtoehdot

joko eivät ratkaise havaittuja ongelmia lopullisesti ja kokonaisuudessaan tai eivät takaa oikeusvarmuutta.

Vaikutustenarviointiraportissa on lisätietoja ehdotuksen suhteellisuudesta. Tämä aloite koskee uudelleentarkastelua, jota direktiivissä edellytetään. Direktiivin tarkistus toteutetaan muutosdirektiivillä, jonka sisältö on seuraava:

Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohdan a alakohdalla ja 1 artiklan 3 kohdan a alakohdalla muutetaan nykyisen RoHS-direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa täsmennetty siirtymämääräaika, joka koskee direktiivin soveltamisalaan vastatulleiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden asettamista saataville EU:n markkinoilla, RoHS-direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa täsmennettyjen samojen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden EU:n markkinoille saattamista koskevaksi vaatimusten noudattamisen määräpäiväksi. Lähestymistapa on tässä sama kuin kaikissa muissakin tuoteryhmissä, jotka jo sisältyvät kyseiseen säännökseen. Tarkistuksella varmistetaan oikeudellinen selkeys ja yhdenmukaisuus ja poistetaan uusiomarkkinatoimien kieltä, jonka takia tällaiset toimet eivät kyseisten tuotteiden osalta olisi enää mahdollisia 22. heinäkuuta 2019 jälkeen.

Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdalla suljetaan pilliurut RoHS 2 -direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotuksen 1 artiklan 2 kohdalla liikkuvien työkoneneiden määritelmä ulotetaan koskemaan sähköverkkoon kytketyillä vetomoottorilla varustettuja koneita sellaisten samankaltaisten koneiden lisäksi, joissa on mukana voimanlähde. Tämän seurauksena vetomoottorilla varustetut liikkuvat työkoneneet suljetaan RoHS 2 -direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotuksen 1 artiklan 3 kohdan b alakohdassa todetaan, että korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivitykseen tai kapasiteetin lisäämiseen tarkoitettujen liitäntäjohdot ja varaosat on vapautettu rajoituksista kaikkien soveltamisalaan vastatulleiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta. Tässä sovelletaan samaa lähestymistapaa kuin muissakin tuoteryhmissä.

Ehdotuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa vahvistetaan enimmäisvoimassaoloaika poikkeuksille, jotka koskevat 'avoimen soveltamisalan' luokkaa 11 (muut sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka eivät kuulu muihin luokkiin). Poikkeusten voimassaolo on jo määritelty muiden luokkien osalta.

Ehdotuksen 1 artiklan 4 kohdan b alakohdassa poistetaan voimassa olevien poikkeusten uusimista koskevalle komission päätöksenteolle asetettu määräaika käytännön kokemusten valossa ja siksi, että tällainen määräaika ei tosiasiansa anna lisävarmuutta hakijoille.

3. SIDOSRYHMIEN KUULEMINEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Sidosryhmien kuuleminen

Sidosryhmiä kuultiin kolmessa alustavassa komission selvityksessä² asiaa koskevien verkkosivustojen kautta; vuosina 2012–2015 järjestettiin kolme 12 viikkoista avointa sidosryhmien kuulemistä ja neljä sidosryhmien kokousta.

² http://ec.europa.eu/environment/waste/rohs_eee/studies_rohs4_en.htm

Yhteyttä otettiin noin kolmeensataan asiantuntijaan, jäsenvaltioiden edustajaan, toimialajärjestöön, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistajaan, ympäristöalan kansalaisjärjestöön, konsulttiyritykseen ja -laitokseen sekä muuntyyppiseen organisaatioon (esim. yliopistoihin). Noin neljäntäkymmeneltä osallistujalta saatiin vastaukset, jotka asetettiin julkisesti saataville. Vastajat edustivat enimmäkseen yrityksiä ja viranomaisia.

Kysyttäessä, miten ongelmiin voitaisiin parhaiten puuttua, useimmat vastaajat kannattivat seuraavia ratkaisuja:

- uusiomarkkinoita koskeva ongelma: poistetaan kaikkien direktiivin soveltamisalaan vastatulleiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uusiomarkkinatoimien kieltä ja muutetaan siirtymäkausi edellytykseksi vaatimusten noudattamiselle samaan päivämäärään mennessä;
- varaosia koskeva ongelma: otetaan käyttöön varaosasäännös;
- liikkuvia työkoneita koskevaa ongelmaa: samanlaiset sähköverkkoon kytkettävät koneet suljetaan RoHS-direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle;
- pilliurkuja koskevan ongelman osalta pilliurkujen sulkeminen soveltamisalan ulkopuolelle.

Nämä vaihtoehdot nähdään tehokkaina, toimivina ja turvallisina ratkaisuuina, ja ne on otettu huomioon komission ehdotuksessa.

Vaikutustenarviointi

Vuosina 2012–2015 tehtiin kolme komission selvitystä. Asiaan liittyvät jäsenvaltioiden selvitykset otettiin myös huomioon. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi myönteisen lausunnon vaikutustenarviointiraportista, joka kuvaillaan vaikutustenarvioinnin tiivistelmässä.

Komission ehdottamalla toimenpiteillä ratkaistaisiin kaikki neljä todettua ongelmaa ja saataisiin jäljempänä selostettuja hyötyjä; mahdolliset kielteiset vaikutukset olisivat vähäisiä tai merkityksettömiä.

Uusiomarkkinoiden palauttamisella ja tiettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varaosien paremmalla saatavuudella on seuraavat myönteiset vaikutukset:

- yritysten, myös pk-yritysten, ja viranomaisten kustannukset ja hallinnollinen taakka kevenevät;
- myönteinen taloudellinen vaikutus, koska korjaaminen ja käytettyjen laitteiden kauppa tuovat uusia markkinamahdollisuuksia;
- Myönteinen yhteiskunnallinen vaikutus, myös sairaaloille, jotka säästäisivät noin 170 miljoonaa euroa vuoden 2019 jälkeen siksi, että niillä säilyisi mahdollisuus jälleenmyydä ja ostaa käytettyjä lääkinnällisiä laitteita;
- ympäristöhyödyt jätteentuotannon vähenemisen myötä: mahdollisuus jatkaa sähkö- ja elektroniikkalaitteen käyttämistä lykkää niiden käytöstäpoistamista ja hävittämistä ja viivästyttää näin vaarallisten jätteiden (sähkö- ja elektroniikkalaiteromun) syntymistä. Useimmissa tapauksissa uusien varaosien tuottamisen ympäristövaikutus on vähäinen verrattuna etuihin, jotka saadaan, kun koko laite voidaan pitää käytössä. Tällä toimenpiteellä voidaan välttää EU:ssa yli 3 000 tonnia vaarallista jätettä vuodessa, mikä tukee kiertotalousaloitetta. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden pidempi elinkaari säästää myös energiaa ja raaka-aineita.

Pilliurkujen jättäminen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle auttaa välttämään sen, että alalta katoaisi jopa 90 prosenttia työpaikoista ja vuosittain menetettäisiin jopa 65 miljoonaa euroa vuoteen 2025 mennessä. Myös merkittävä kulttuurinen menetys – pilliurkujen valmistuksen, huollon ja vähitellen myös niiden käytön loppuminen – vältetään.

Vetomoottorilla varustettujen liikkuvien työkoneiden jättäminen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tukee tuotannonalan kehittämistä tällä sektorilla, koska vääristymä koneiden kohtelussa poistuu. Esimerkiksi EU:n puhdistuskonemarkkinoilla ehdotus mahdollistaa 14 000 sähköverkkoon kytketyn yksikön saattamisen markkinoille vuosittain (liikevaihto 300 miljoonaa euroa), millä vältetään riski näiden konemallien häviämisestä EU:n markkinoilta. Ehdotus keventää myös yritysten, mukaan lukien pk-yritykset, ja viranomaisten kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

4. VAIKUTUKSET TALOUSARVIOON JA MUUT TEKIJÄT

Tällä lainsäädäntöehdotuksella ei ole talousarviovaikutuksia.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa
annetun direktiivin 2011/65/EY muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon³,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁴,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/65/EU⁵ 24 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että komissio tutkii tarvetta muuttaa direktiivin 2011/65/EY soveltamisalaa siihen kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta ja tarvittaessa esittää lainsäädäntöehdotuksen kyseisiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin liittyvistä mahdollisista muista soveltamisalan ulkopuolelle sulkemisista.
- (2) Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uusiomarkkinatoimia, joihin kuuluvat korjaus, varaosien vaihto, kunnostus ja uudelleenkäyttö, olisi helpotettava kiertotalouden edistämiseksi unionissa. Korkeatasoinen ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen olisi taattava muun muassa ympäristön kannalta järkevällä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden hyödyntämisellä ja loppukäsittelyllä. Markkinatoimijoille koituvaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa olisi vältettävä. Direktiivissä 2011/65/EU säädetään, että sähkö- ja elektroniikkalaitteita, jotka eivät kuuluneet Euroopan parlamentin ja neuvoston edellisen direktiivin 2002/95/EY⁶ soveltamisalaan mutta jotka eivät olisi direktiivin 2011/65/EU mukaisia, voidaan edelleen asettaa saataville

³ EUVL C , , s. .⁴ EUVL C , , s. .⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 88).⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/95/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 2003, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 37, 13.2.2003, s. 19).

markkinoilla 22 päivään heinäkuuta 2019 saakka. Kyseisen päivämäärän jälkeen vaatimustenvastaisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä ensimmäinen markkinoille saattaminen että uusiomarkkinatoimet ovat kuitenkin kiellettyjä. Tällainen uusiomarkkinatoimien kieltäminen on vastoin yleisiä periaatteita, joihin tuotteisiin liittyvän lainsäädännön lähentämistä koskevat unionin toimenpiteet perustuvat, mistä syystä se olisi poistettava.

- (3) Tietty kapean markkinasektorin tuoteryhmät olisi jätettävä direktiivin 2011/65/EU soveltamisalan ulkopuolelle, sillä niiden sisällyttäminen soveltamisalaan toisi vain vähäisiä ympäristö- tai terveyshyötyjä ja tuottaisi ratkaisemattomia ongelmia vaatimusten noudattamisessa tai vääristymiä, joihin ei voitaisi tehokkaasti puuttua kyseisessä direktiivissä säädetyin poikkeusmekanismien avulla.
- (4) Urkujen pillit rakennetaan tiettyntyyppisestä lyijypohjaisesta seoksesta, jolle ei toistaiseksi ole löydetty vaihtoehtoja. Useimpia pilliurkuja pidetään samassa paikassa vuosisatojen ajan, ja niitä uusitaan hyvin harvoin. Pilliurut olisi jätettävä direktiivin 2011/65/EU soveltamisalan ulkopuolelle, koska niiden sisällyttäminen sen soveltamisalaan toisi vain vähäisiä hyötyjä lyijyn korvaamisen suhteen.
- (5) Direktiiviä 2011/65/EU ei sovelleta liikkuviin työkoneisiin, joissa on mukana voimanlähte ja jotka on tarkoitettu yksinomaan ammattikäyttöön. Tiettyntyyppisistä liikkuvista työkoneista tuotetaan kuitenkin samalla tuotantolinjalla kahta eri versiota, jotka eroavat toisistaan vain voimanlähteen osalta (mukana tai ulkoinen). Näitä versioita olisi kohdeltava samalla tavalla kyseisen direktiivin nojalla. Siksi liikkuvat työkoneet, joissa vetomoottoria käytetään ulkoisella voimanlähteellä, olisi jätettävä direktiivin 2011/65/EU soveltamisalan ulkopuolelle.
- (6) Koska tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamista koskevien poikkeusten kesto olisi oltava rajoitettu, voimassa olevien poikkeusten enimmäisvoimassaoloaika olisi määriteltävä selkeästi kaikkien asianomaisten sähkö- ja elektroniikkalaiteluokkien osalta, myös luokan 11 osalta, kuten direktiivin 2011/65/EU liitteessä I vahvistetaan.
- (7) Kun hakemus poikkeuksen uusimiseksi on toimitettu, komissio tekee siitä päätöksen viimeistään 6 kuukautta ennen voimassa olevan poikkeuksen voimassaolon päättymistä, jolleivät erityiset olosuhteet edellytä muuta määräaika. Komissiolle ei ole täsmennetty määräaika päätöksen tekemiseksi uutta poikkeusta koskevasta hakemuksesta. Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetussa komission kertomuksessa⁷, joka koskee direktiivillä 2011/65/EU komissiolle siirretyn delegoitujen säädösten antamisvallan käyttämistä, todetaan, että kyseinen määräaika on osoittautunut käytännössä mahdottomaksi, koska uusimista koskevan hakemuksen arvioinnissa on useita pakollisia menettelyvaiheita. Määräaika ei tuo lisäarvoa nykyiseen uusimispyyntöjen tarkastelumenettelyyn, mutta se aiheuttaa epäkäytännöllisyytensä takia epävarmuutta yrityksille ja muille sidosryhmille. Toiminnan jatkuvuus on turvattu, koska markkinatoimijat voivat luottaa siihen, että olemassa oleva poikkeus pysyy voimassa uusimispyyntöä koskevan päätöksen tekemiseen asti. Sen vuoksi määräaika koskeva säännös olisi poistettava.
- (8) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita, eli ihmisten terveyden suojelua sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun ympäristön kannalta järkevää hyödyntämistä ja loppukäsittelyä rajoittamalla sähkö- ja

⁷ COM(2016) 215 final, 18.4.2016.

elektroniikkalaitteissa olevien vaarallisten aineiden käyttöä, koska jäsenvaltioiden hyväksymien lakien ja hallinnollisten toimenpiteiden erot saattavat luoda kaupan esteitä ja vääristää kilpailua unionissa ja vaikuttaa näin ollen suoraan sisämarkkinoihin. Tämän direktiivin tavoitteet voidaan ongelman laajuuden vuoksi sekä jätteiden hyödyntämistä ja loppukäsittelyä koskevaan muuhun unionin lainsäädäntöön ja yhteiseen etuun liittyviin aloihin, kuten ihmisten terveyden suojeluun, kohdistuvien vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, mistä syystä unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi 2011/65/EU seuraavasti:

1) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 2 kohta;
- b) lisätään 4 kohtaan k alakohta seuraavasti:
”k) pilliurkuihin.”.

2) Korvataan 3 artiklan 28 kohta seuraavasti:

”28) ”yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitetuilla liikkuvilla työkoneilla” tarkoitetaan koneita, joissa on mukana teholähde tai joissa on vetomoottori ja joiden toiminta edellyttää joko liikkuvuutta tai jatkuvaa tai lähes jatkuvaa liikkumista usean määrätyn paikan välillä työn kuluessa ja jotka on tarkoitettu yksinomaan ammattikäyttöön.”

3) Muutetaan 4 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan 22 päivästä heinäkuuta 2014 alkaen markkinoille saatettaviin lääkinnällisiin laitteisiin ja tarkkailu- ja valvontalaitteisiin, 22 päivästä heinäkuuta 2016 alkaen markkinoille saatettaviin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuihin lääkinnällisiin laitteisiin, 22 päivästä heinäkuuta 2017 alkaen markkinoille saatettaviin teollisuuden tarkkailu- ja valvontalaitteisiin ja 22 päivästä heinäkuuta 2019 alkaen markkinoille saatettaviin kaikkiin muihin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, jotka eivät kuuluneet direktiivin 2002/95/EY soveltamisalaan.”

b) lisätään 4 kohtaan e a alakohta seuraavasti:

”e a) 22 päivästä heinäkuuta 2019 alkaen markkinoille saatettavat kaikki muut sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka eivät kuuluneet direktiivin 2002/95/EY soveltamisalaan;”.

4) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Liitteessä III, sellaisena kuin se on voimassa 21 päivänä heinäkuuta 2011, lueteltujen poikkeusten voimassaoloaika, joka voidaan uusida, on, jollei lyhyempää määräaikaa ole asetettu, enintään

a) viisi vuotta 21 päivästä heinäkuuta 2011, kun kyseessä ovat liitteessä I olevat luokat 1–7 ja 10;

b) seitsemän vuotta 4 artiklan 3 kohdassa säädetyistä asianomaisista päivämääristä, kun kyseessä ovat liitteessä I olevat luokat 8 ja 9;

c) viisi vuotta 22 päivästä heinäkuuta 2019, kun kyseessä on liitteessä I oleva luokka 11.”;

b) poistetaan 5 kohdan toisen alakohdan ensimmäinen virke.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [\[insert date ten months after the entry into force of this Directive\]](#). Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja